

Opsamling: Borgermøde/workshop den 16. maj 2019 om ny klimastrategi

Dato 12-08-2019
Sag 19/6635
KALAR/MBS

Indledning

Torsdag den 16. maj 2019 afholdtes et borgermøde vedr. udformning af en ny klimastrategi på Hillerød Rådhus. Borgere var blevet indbudt til at komme med input til en kommende klimastrategi. Workshoppen er en del af den samlede og tidlige involveringsproces med interessenter, som indspil til den videre beslutningsproces for klimastrategien. Der deltog ca. 90 personer.

Formålet med workshoppen var at pege på udfordringer og indsatser i forhold til en kommende klimastrategi. Det som et indspil til det strategiske niveau, men også som indspil til ideer på aktivitetsniveau, når strategien efterfølgende skal implementeres.

Derudover fik borgerne mulighed for at aflevere postkort med forslag til klimaindsatser i en postkasse på workshoppen. Der er også indsamlet nogle postkort fra borgerne på Torvet den 7. juni 2019. Postkortene bliver, der samlet op på sidst i dokumentet. Nogle enkelte borgere indleverede i postkassen længere notater med forslag til indsatser.

Behandlingen af inputs fra workshoppen vil blive bragt i spil i forhold til den videre beslutningsproces om en ny klimastrategi.

Se i øvrigt vedlagte bilag: Invitation/program (bilag 1), slides fra borgermødet (bilag 2) samt et afskriv af de producerede posters (bilag 3) samt postkort – inkl. de længere borgerinput (bilag 4).

Afrapportering fra workshoppen

I det følgende vil inputs fra workshoppen blive afrapporteret i en lettere bearbejdet og sorteret form samt sat under nogle overskrifter.

Deltagerne gav på workshoppen input under temaerne:

1. Sammen om klima – hvad kan vi alle gøre?

2. Hvad kan kommunen gøre – kommunen som ressourcebevidst virksomhed.
3. Klimavenlig transport

Opsummeringen er udarbejdet på baggrund af de plakater/posters deltagerne producerede på workshoppen. Deltagerne gennemførte først en fælles brainstorm af udfordringer og efterfølgende en brainstorm om løsninger (indsatser) for afslutningsvist at foreslå en indsats.

Den efterfølgende opsamling er ikke udtryk for en opnået konsensus, men et forsøg på at sammenskrive de mange forskellige inputs fra workshoppen.

Se i øvrigt bilag 3 for et direkte afskriv af alle deltagernes post-its.

Foto: Billede af gruppearbejdet med udgangspunkt i fortrykte skabeloner.

Foto: Connie Hedegaard indledte borgermødet med en oplæg.

1. Opsamling: Sammen om klima – hvad kan vi alle gøre?

1.1 Udfordringer:

Affald og ressourcer

- Det er besværligt at sortere affaldet.
- Vi spiser på farten, vi har ikke fokus på madspild og der er ikke en tilstrækkelig dialog omkring kost og klima i de kommunale institutioner.

Viden og valg

- Det er en udfordring, at den enkelte mangler viden om, hvad der er det rigtige valg klimamæssigt og inspiration til at handle. Den enkelte borger har den opfattelse, at deres indsats måske ikke betyder noget.
- Klimaproblematikken tages ikke alvorligt nok, der er for lidt fokus i medierne og der skal sættes rammer for klimaindsats hos kommunen og det offentlige.

Livsstil og vaner

- Vores livsstil har fokus på forbrug, vi gør som vi plejer (tid og økonomi). Det handler blandt andet om mad, energiforbrug og transport.

1.2 Indsatser

De indsatser der foreslås er centreret om oplysning og vejledning, at bruge økonomiske incitamentter til at fremme bæredygtig adfærd og at gøre det hipt at være klimabevist. Stikord til indsatserne er:

Affald og ressourcer

- Mindre madspild og mere kompostering – kommunal indsats i institutioner.
- Øget genbrug og bedre sortering, fx ved direkte genbrug af materialer.
- Det skal være let at sortere og genbruge sammen.
- Bæredygtige boligområder. Byg og renover med træ, i stedet for i beton og mursten.
- Indkøb skal være cirkulære, reparerbare og delevnige – de offentlige institutioner går forrest, borgerne følger efter.

Viden og valg

- Oplysning og kampagne og fællesindsats. Brug kunst, bibliotek, lokalavis, sociale medier. Eller lav en klimaavis.
- Klima skal integreres i uddannelse i folkeskolen og på ungdomsuddannelser.
- Skab incitament for de gode valg - det skal være økonomisk attraktivt at være klimabevidst.
- Gøre de gode valg lettere, fx så det foretrukne valg bliver elbiler og offentlig transport.
- Økonomiske incitamentter, så sort beskattes og grønt favoriseres, fx ved omvendt transportfradrag så det belønnes at agere klimavenligt.
- Ændring i offentlige beslutningsprocesser så klimaindsats skal måles på lige fod med økonomisk indsats.
- Hjælp i form af vejledning til den private indsats, fx ved at etablere en 'Kommunal task force' omkring rådgivning / partnerskaber / finansiering.
- Sæt klima på dagsordenen i foreninger, på arbejdspladser og virksomheder, som grundlag for at etablere et netværk til grøn omstilling.
- Brug kunst som middel til at synliggøre klimaproblematikken "skraldekunst".

Livsstil og vaner

- Skab netværk og samarbejder på tværs.
- Lovgivning skal understøtte det klimavenlige valg, fx skal elpris afhænge af miljøbelastning.
- Brug adfærdsdesign til at påvirke vaner. Eller ændre adfærd fx via scorecards.
- Gøre det højstatus at være klimabevidst. Etabler fx fællesskaber om at ændre vaner sammen. Promover grøn livsstil.
- Fødevarer – mindre kød og sæsonbaseret - offentlige institutioner går forrest, borgere følger efter.
- Understøt omstilling til eldrevet transport ved at stille et dækkende netværk af ladestander og parkeringsplader for elbiler til rådighed.
- Nedbring pendling, skab netværk til virtuelle arbejdspladser.
- Frem klimainvesteringer ved at etablere en klimavenlig bank i Hillerød.

2. Opsamling: Hvad kan kommunen gøre? – kommunen som ressourcebevidst virksomhed

2.1 Udfordringer

Politik

- Anlægsloft i det kommunale sætter begrænsninger.
- Investeringsrammer små – lav flerårige budgetter.
- Der skal være politisk vilje og enig på tværs om ambitionsniveau – fokus, 4 årige perioder.

Energiforbrug

- Fossilt energiforbrug i kommunens bygninger.
- Naturgasforbrug i private hjem.
- Energiforbrug i husstanden skal ned.
- Stadig højt energiforbrug – mangler midler til tiltag.
- Fossilfri forsyning, hvordan gør vi?

Affald og ressourcer

- Madspild og plantespild.
- Affaldssortering på institutioner og erhverv.
- Øget genbrug.
- Ingen affaldssortering på institutioner og erhverv
- For meget affald - affaldsmængden skal minimeres.

Planlægning og transport

- Manglende transportplanlægning.
- Svært at ændre på transportvaner.
- Miljøudvalg i institutioner og firmaer.
- Mulighed for at plante træer/skov.
- Der mangler samkørselsordninger.
- Kollektiv transport er for dyr.
- Mere grønt i byen, fx for få træer.
- Vi bygger ikke klimavenligt.

Indkøb

- Kommunen er en stor indkøber og dermed storforbruger af CO₂-belastning.

Livsstil og vaner

- Forebyggelse skal i gang ved uddannelse og bæredygtig livsstil, stor udfordring.
- Vi gør det vi plejer, nye vaner er svære at få til at ske.
- Borgerinddragelse mangler.

2.2 Indsatser

De foreslåede indsatser dækker bredt og afspejler alle, at borgerne ønsker et højere ambitionsniveau for klimaindsatsen i Hillerød Kommune. De foreslåede indsatser dækker både et ønske om politisk fokus, både i forhold til drift af egen organisation – og at der skal tænkes klima ind i planlægningen af kommunen, specifikt nævnes cyklisme og byggeri, samt fokus på den mad, der serveres i de kommunale skoler og institutioner. Der er et ønske om vejledning og rådgivning af borgerne, samt påvirkning af de statslige rammer for energiforsyningen. Stikord til indsatserne er:

Politik

- Højere ambitionsniveau klimakommune plus - Blandt de 3 mest bæredygtige kommuner i DK og CO₂-reduktion på 5% om året.
- Langsigtede totaløkonomiske investeringer.
- Politik – byrådet skal kunne arbejde sammen og være enige om ambitionsniveau.

Energiforbrug

- Udvide fjernvarmeområder til omkringliggende byer.
- Få regeringen til at ændre loven om forblivelsespligt og tilslutningspligt i fjernvarmenettet.
- Energivejledning af private husejere - Understøt med viden om energirenovring af private bygninger.
- CO₂-neutral energiforsyning.
- Krav til grønt byggeri - sikre energibevidst nybyggeri/ plansager.
- Forsyningen som adfærdsregulering.
- Energi/miljø tænketank – høringsorgan.
- Energirenovring af kommunale bygninger.

Affald og ressourcer

- Bygge og etablere et stort genbrugsbyggemarked og storcenter. Tag ved lære at Retuna (Sverige) og genbrugsstationen i Næstved.
- Bæredygtig mad i alle kommunens institutioner.
- Vegansk mad i børneinstitutioner og promotion af bæredygtig næring.
- En kødløs dag i dagtilbud og på rådhus og plejehjem.
- Indfør straf for madspild.
- Mere bæredygtige kantiner på skoler og plejehjem.
- Ekstra budget til "køkkendamer" og bæredygtig mad, arrangementer en gang om måneden for promotion af sund næring og nyeste forskning vedr. helbred.
- Forebyggelse af et sundt liv uden livsstilssygdomme giver besparelse på lang sigt – økologi.
- Affaldssortering i centrum.
- Kompostskraldespande.
- Ingen plast, produktfokus "no go - liste".

Planlægning og transport

- Hillerød - en cykelby.
- Lagerhotel – mindre tung trafik i bymidten.
- Byg tætte byer nær kollektive knudepunkter de er meget mere CO₂-effektive.
- Vi planlægger den kommende byudvikling – kan vi gøre det CO₂ rigtigt.

- Grønne el-cykler tilbydes gratis.
- Flere cykelstier og bedre cykelparkering, så man cykler i stedet for at køre.
- Gratis bus i bymidte.
- Skift til elbusser i bymidten og prioriter bustransport i trafikken – fremkommelighed.
- For meget biltrafik.
- Sænk prisen på kollektiv transport.

Indkøb

- Indkøbskrav – "low Carbon only".
- Arbejde i KL-regi om indkøb (danske virksomheder).
- Miløhensyn ved de kommunale indkøb.

Livsstil og vaner

- Bæredygtighedskonsulent stilling i Hillerød Kommune.
- Klassens grønne duks.
- Undervise unge i fx skoler i klimaforandringer.
- Skabe en grøn bevægelse.
- Udregning af CO₂-aftryk i alle tiltag.
- Undervisning i bæredygtighed.
- Vejlede borgerne.
- Etablere borgergrupper med specifikt indhold.
- Samle kræfterne på tværs.
- Mere deleøkonomi.
- Understøtte lokale borgerinitiativer.

3. Opsamling: Klimavenlig transport

3.1 Udfordringer

Barrierer for klimavenlig transport

- Vaner – ændre "uhensigtsmæssige" transportvaner.
- Magelighed – bilen er nemmeste løsning.
- Manglende alternativer.
- For dyre billetter til offentlig transport.
- For få cykelvogne.
- Tid. Er afgørende → det er hurtigere at tage bil.
- For lidt samkørsel.
- Økonomiske udfordringer for kommunerne til bedre cykelforhold og offentlig transport.
- Cykelstier antal og stand.
- Byen er ikke indrettet til cykelstier.
- Offentlig transport er meget begrænset til omegnsbyer.
- Landsbyer/få trafikanter til bus o. lign.

Infrastruktur og planlægning

- Hillerød bymidte og slottet gør transport gennem byen svær
- Kommunen har kun få håndtag: infrastruktur og vedligehold af sti og vej
- Parkering ved station.
- For mange slags transport på cykelstierne.

Trængsel og forurening

- For dyre elbiler.
- Forurening fra trafikken.
- For mange biler.
- For billigt at køre bil.
- Biltrafik er prioriteret for højt.

3.2 Indsatser – Klimavenlig transport

Forslag til indsatser retter sig mod at sikre bedre forhold for cyklister, i form af sammenhængende cykelstier og få hyppigere afgang i den offentlige transport. Der foreslås en række justeringer af det eksisterende system, som kan medvirke til at få en mere klimavenlig transport, fx forbedre mulighederne for at få cykler med og forslag til at bruge en samkørselsapp, fx ved etablering af blafferstoppesteder. Overordnet peger indsatserne på at bruge gulerod frem for pisk. Stikord til indsatserne er:

Barrierer for klimavenlig transport

- P-plads ved station billigere tog/bus billetter.
- Flex-trafik eller busser.
- Gerne offentlig transport, fleksibel (busser).
- kommunen skal sørge for god offentlig transport.
- Ladepladser og cykelpumper ved stationen.
- Ringbus mellem landsbyerne og Hillerød Kommune.
- Højere frekvens af busafgange i nærliggende byer.
- Mindre busser med oftere afgang specielt i myldretiden.
- Bedre jernbanesystem.
- Billigere eller gratis kollektiv trafik.

- Blaffestoppested
  - Sæt skilte op 20 steder i byen / lav plads til at man kan holde ind og tage blaffer med.
  - Kombiner med samkørselsapp.

Infrastruktur og planlægning

- El-løbehjul.
- Nedlæg så vidt muligt dobbeltrettede cykelstier.
- Forbedring af cykelstier og tilgængelighed til byerne.
- Bedre cykelstier – sikrere cykelveje - gøre Hillerød til cykelby.
- Samkørselsbaner for biler.
- Samkøringspladser ved motortrafikvej.
- Tænke infrastruktur og planlægge for cyklister og gående.

Trængsel og forurening

- Elcykler til udlån.
- Elcykel prøveordninger.
- Samkørselsapp.
- Blaffestoppested.
- Stille krav til at kommunens egen transport er klimavenlig, fx krav om elbiler.
- El-busser.
- Flere fordele for elbillister.
- City-cykler erstatter bus.
- Bedre ladeinfrastruktur for elbiler.
- Udbud af renovation og bustrafik i samarbejde med andre.
- Lokalt samarbejde mellem kommuner fx med Fredensborg og Hillerød.
- Borgerbiler – samarbejde mellem kommunerne + delebiler som elbiler.
- Begrænsninger i brug af biler i centrum.
- Samarbejde mellem kommunerne Gribskov, Fredensborg og Hillerød m.fl for løsning af trafikeksport.

4. Opsamling: Indleverede postkort

4.1 Postkort

På borgermødet og til et event på Torvet fik deltagerne mulighed for at aflevere egne postkort på fortrykt skabelon med forslag til klimaindsatser. Der blev indleveret 57 postkort og 4 længere notater (se bilag 4 for et afskriv af begge dele).

Overordnet gør det sig gældende, at mange af de foreslåede indsatser på postkortene er dækket meget godt ind af de forslag, som også kom frem på workshoppen til borgermødet. Derfor er flere forslag dækket ind af workshoppen fra selve workshoppen på borgermødet.

Dog vil der i det følgende blive sat nogle ord på, hvad postkortene omhandler:

- Der gives udtryk for et ønske om en ambitiøs strategi, som fx lever op til Parisaftalen eller et forslag om at gennemgå samtlige kommunale servicemål med henblik på, hvordan de kan tænkes mere klimaorienterede.
- Fokus på at etablere lokale netværk, deleordninger (fx delebiler), reparationscafé mm.
- Viden og oplysning (klimatips, avis, online support med klimafif, etablering af et grønt klimamærke til firmaer og foreninger).
- Der efterspørges vejledning og dialog – fx ved hjælp fra grønne vejledere.
- Fokus på mere grønt, mere bynatur, plante træer og permaskov.
- Genanvendelse og genbrug er også et fokus.
- Fleksibel offentlig transport.
- Bedre cykelstier.
- P-plads på stationen.
- Samarbejde om delebiler – fx mellem Nordsjællands delebiler og kommunen.
- Benyt totaløkonomiske investeringer.
- Kig på forbruget af plastik (udskiftning af fx plastikposer og kopper).

4.2 Fire indleverede indlæg i postkassen

Endelig blev der indleveret 4 længere selvstændige indlæg. Se bilag 4 (s. 9 – 16) for en gengivelse af disse. De 4 notater giver også udtryk for et ønske om en ambitiøs klimastrategi, der lever op til Paris-aftalen og verdensmålene.

Et notat har fx overskriften 'Hillerød ind i klimakampen', som angiver handlinger om at gå sammen, screene og udarbejde CO₂-budgetter.

Et andet notat stiller 21 forslag til at gøre Hillerød Kommune til foregangskommune i den grønne omstilling. Overskrifterne for forslagene er: Overordnet planlægning, direkte borgerinddragelse, transport, fødevarer, på skolerne, energi og andet.

Et tredje notat nævner at "Sammen om klima" kunne være en overskrift for hele strategien. Herunder at tænke kommunens rolle offensivt ind i forhold til at gå foran og vise vejen – og af den vej også være med til at inspirere borgerne. Overskrifter fra forslaget er: Transport (kommunens medarbejdere og vognpark), byrummet – gør byrummet mere cykelvenligt, cirkulære indkøb, cirkulær økonomi - fx etablering af reparationscafeer samt grøn uddannelse.

Et fjerde notat giver flere ideer til indsatser for klimavenlig transport samt forslag om at vurdere indsatserne op i mod verdensmålene. Bidrager det eller ej.